

Skôr ako začneme...

Pracovný zošit **Čítanie v 1. ročníku ZŠ** zachytáva obdobie od okamihu skončenia prípravného obdobia a nástupu šlabikároveho nácvičného obdobia. Jeho cieľom je poskytnutie rôznorodého a variabilného materiálu na čítanie so zreteľom na podporu primárneho metodického zámeru. Významnou mierou by tak mal odbremeniť rodičov od potreby učiť deti čítať.

Doplnkové úlohy a texty sú, najmä zo začiatku, realizované veľkými tlačenými písmenami tak, ako to bolo prezentované v prípravnom období v samotnom šlabikári. Súčasne sú k týmto úlohám a textom postupne priradované aj úplne totožné úlohy a texty, ktoré sú realizované malými tlačenými písmenami, čím sa plne využíva prirodzená schopnosť detí **učiť sa prostredníctvom latentného učenia**, a tak sa výrazne posilňuje efektívnosť osvojovania si čítania.

Pracovný zošit **podporuje a využíva výnimočné schopnosti detí učiť sa prostredníctvom vlastného hľadania, pozorovania, porovnávaní a pokusov**. Sú to schopnosti, o ktorých mnohokrát v podmienkach zabanovaných a v podstate akoby nemenných klasických metodických postupov ani netušíme, a tak na to deťom neposkytujeme dostatok cielených príležitostí či dostatok priestoru v podobe zásobárne úloh, súborov slov a textov, aby ich dieťa mohlo aktívne využívať a aby si pedagóg mohol vyberať podľa aktuálnych potrieb konkrétneho žiaka alebo triedy.

Základnou úlohou pracovného zošita je teda výrazná podpora metodických postupov, realizovaných v samotnom šlabikári. Výsledkom je **bezproblémové zvládnutie čítania bez drilu a bez stresu**. Miera úspešnosti v čítaní v tomto období však bude vždy

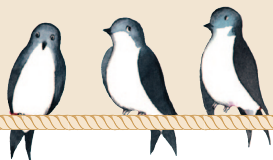
individuálne rozdielna a mala by byť pedagógmi (ale aj rodičmi) rešpektovaná. Postupom času sa výkonnosť detí v čítaní bude vyrovnávať, aj keď naďalej musíme rešpektovať isté rozdiely.

Pedagóg bude mať vždy možnosť rozhodnúť sa, kedy, a v ktorom čase budú mať deti vytvorené potrebné predpoklady na čítanie konkrétneho textu v PZ. To znamená, že nie vždy musí práca v šlabikári a v pracovnom zošite prebiehať súčasne. Rozhodnutie je **plne v kompetencii pedagóga**.

Didaktické hry a aktivity

Didaktické hry a aktivity síce nie sú v tomto pracovnom zošite pomenované, ale každý súbor slabík alebo slov môžeme využiť podobne, ako sú v šlabikári realizované hry ŠAŠOVINKY. Po doplnení čísel do súborov slov ich možno použiť aj ako hry DETEKTÍV, TAJNÁ MATEMATIKA a NA POSTREH. Námety na ďalšie didaktické hry a aktivity nájdete v **Metodických poznámkach k šlabikáru**.

Otázky a úlohy na porozumenie obsahu textu, až na sporadické výnimky, ponechávame predovšetkým v kompetencii samotných pedagógov. Tí najlepší vedia, aké otázky a aké aktivity sú vhodné pre ich žiakov, pretože potreby detí v rôznych podmienkach sa môžu odlišovať. Pre inšpiráciu navrhujeme využívať predovšetkým netradičné aktivity, do ktorých sa môžu zapojiť všetky deti, na rozdiel od otázok, na ktoré môže odpovedať vždy len niekoľko detí. Porozumenie obsahu slova, vety a súvislého textu môžu deti vyjadriť kresbou, písomnou **jednoslovnou** odpoveďou na otázky učiteľa a improvizovanou dramatisáciou...

ZÁKLADNÉ ZÁSADY

1. Pri písaní v pracovnom zošite upozornite deti, aby používali ceruzku a nie pero. Nesprávne riešenie môžu jednoducho vygumovať.
2. Pripomínajte deťom, aby využívali **nápovedné obrázky** vždy, ak nevedia identifikovať niektoré písmeno (pozri metodickú príručku k šlabikáru).
3. Nechajte deti čítať **po slabikách** až do obdobia, kým nie sú individuálne schopné postrehnúť zrakom celé slovo naraz.
4. Naučte deti čítať **bez ukazovania** si prstom. Čítanie sa výrazne zrýchli.
5. O postupoch pri nácviku čítania primeraným spôsobom **informujte aj rodičov**. Vtedy vám môžu byť naozaj nápomocní. V prípade používania tejto inovatívnej metódy je dôležité uvedomiť si, že je potrebné poznať základnú koncepciu tejto metódy, aby sa nestalo, že máme metodicky novú učebnicu, ale využívame staré, už málo efektívne metódy učenia, predovšetkým nežiadúci dril.

Odporúčame učiteľom preštudovať si metodické postupy najmä v prípravnom období, lebo sú v porovnaní s klasikou úplne odlišné a **pre pochopenie princípu čítania deťmi** aj nezastupiteľné. Vieme, že mnohí učitelia nemali možnosť používať metodickú príručku z rôznych dôvodov. **Metodické poznámky sú voľne prístupné a dajú sa stiahnuť na stránke www.orbispictus.sk**. Okrem iného obsahujú súbor didaktických hier, súbor prváčkových náučných diktátov, zmysluplný návod na správne písanie a mnoho tvorivých didaktických aktivít či časovo tematický plán. Pedagóg prostredníctvom metodickej príručky dostáva prirodzenou formou odpovede na mnohé otázky, ktoré si sám často kladie v súvislosti s vyučovaním čítania.

V poslednej časti pracovného zošita je zámerne čiastočne pozmenené poradie písmen vzhľadom na poradie písmen v samotnom šlabikári. Cieľom je posilnenie didaktického a metodického zámeru. Nie je to prekážkou, pretože tieto písmená sú deťom známe zo systematickej práce s nápovednými obrázkami.

Odporúčame **nekombinovať** metódy z rôznych iných metodík. Doterajšie skúsenosti učiteľov s touto metódou potvrdili, že v prípade elementárneho čítania im kombinovanie metód iba zbytočne skomplikovalo prácu a predĺžilo čas potrebný na osvojenie si čítania.

Autorky

